

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
JAVNE UPRAVE I INSTITUCIJA
u Brčko distriktu BiH

Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт БиХ
КАНЦЕЛАРИЈА-УРЕД ЗА РЕВИЗИЈУ
ЈАВНЕ УПРАВЕ И ИНСТИТУЦИЈА
у Брчко дистрикту БиХ

Islahijet 8, telefon 049 218-220, faks 049 490-276
Ислахијет 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276
www.revizija-bd.ba

Број: 01-03-13-382/23
Р: 09/04; 014/04/23

**ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА
Одјељења за пољопривреду, шумарство и водопривреду
за период 1. јануар – 31. децембар 2022. године**

Брчко, јула 2023. године

САДРЖАЈ

НЕЗАВИСНО РЕВИЗОРСКО МИШЉЕЊЕ	3
1 РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	6
2 УВОД.....	9
3 ОПШТИ ДИО	9
4 ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ОБИМ РЕВИЗИЈЕ	11
5 ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ ПРЕТХОДНЕ РЕВИЗИЈЕ	12
6 НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ	18
6.1 Руководство и систем интерних контрола.....	18
6.2 Усклађеност са законом и другим прописима	19
6.3 План и реализација планом предвиђених задатака.....	20
6.4 Планирање и извршење текућег буџета	21
6.4.1 Остварење прихода	21
6.4.2 Планирање и извршење текућих издатака буџета.....	22
6.5 Планирање и извршење капиталног буџета.....	33
6.6 Попис средстава и извора средстава на дан 31. 12. 2022. године	34
7 КОМЕНТАР	36
8 ПРИЛОЗИ.....	37

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО И ВОДОПРИВРЕДУ БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ

Н./р. шефа Одјељења

НЕЗАВИСНО РЕВИЗОРСКО МИШЉЕЊЕ

Предмет ревизије

Извршили смо ревизију финансијског пословања Одјељења за пољопривреду, шумарство и водопривреду (у даљем тексту: Одјељење) за период 1. јануар – 31. децембар 2022. године, те ревизију усклађености пословања с важећим законским и другим релевантним прописима.

Одговорност руководства

Руководство је одговорно за финансијско пословање Одјељења и усклађеност пословања са важећим законским и другим релевантним прописима, програмом рада и одобреним позицијама буџета. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за спречавање и откривање материјално значајних грешака у финансијском пословању Одјељења, као и примјереност и понашање ревидираног Одјељења над средствима и имовином која му је дата на управљање. Руководство је одговорно да обезбиједи да су активности, финансијске трансакције и информације у складу с важећим законским и другим релевантним прописима.

Одговорност ревизора

Наша је одговорност да изразимо мишљење о финансијском пословању на основу извршене ревизије. Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ бројеви 18/18 и 15/22) и INTOSAI оквиром професионалних објава¹. Међународни стандарди врховних ревизорских институција (ISSAI) налажу да радимо у складу с етичким захтјевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се у разумној мјери увјеримо да финансијско пословање не садржи материјално значајне грешке, те да је пословање усклађено с важећим законским и другим релевантним прописима.

¹ Одлука о објави Оквира професионалних објава Међународне организације врховних ревизорских институција (INTOSAI), „Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 9/23. INTOSAI Оквир професионалних објава (енгл. IFPP) чини три нивоа објава: INTOSAI принципи (INTOSAI-P), међународни стандарди врховних ревизорских институција (ISSAI) и INTOSAI смјернице (GUID).

Ревизија укључује спровођење поступака ради прибављања ревизорских доказа о усклађености финансијског пословања са законским и другим релевантним прописима, одобреним и извршеним позицијама буџета и извршавање послова из своје надлежности. Избор поступка је заснован на ревизорском просуђивању, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешака у финансијском пословању. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за финансијско пословање, ради осмишљавања ревизорских поступака који су одговарајући у датим околностима и задовољавају стандарде ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизорски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше ревизорско мишљење.

Основ за изражавање мишљења

- Средства за подстицаје пољопривредној производњи (субвенције приватним предузећима и предузетницима) за 2022. годину планирана су у износу од 18.850.000,00 КМ, а реализована у износу од 18.837.940,89 КМ или 99,94%. Средства у буџету планирана су за субвенције приватним предузећима и предузетницима без усвојене Стратегије развоја пољопривреде и руралних подручја, без анализе да је финансирање, односно суфинансирање програма и пројеката правног или физичког лица најефикаснији начин за остваривање дефинисаних циљева јавних политика из надлежности буџетског корисника. Одјељење није планирало средства за процјену учинка спроведеног програма, односно пројекта који финансира, што није у складу с чланом 58 ставом 3 Закона о буџету. Одјељење, путем Комисије за интерну контролу није успоставило континуиран надзор над реализацијом подстицаја (контролу рада комисија на терену, непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња), што није у складу с Планом интерне контроле и одредбама члана 16 става 3 Правилника о начину и условима подстицаја у пољопривредној производњи. (детаљније под 6.4.2 Извјештаја).
- Одјељење је планирало приходе у износу од 995.000,00 КМ, а остварило 1.078.355,25 КМ или 108,37% у односу на план. Од укупно остварених прихода, износ од 302.707,12 КМ или 28,07% остварених прихода односи се на приходе од ветеринарских услуга и санитарних прегледа. Износ наплаћених потраживања (из збирног прегледа комитената) не одговара исказаним приходима од ветеринарских услуга и санитарних прегледа, што указује да током године није вршено савјештање наплаћених услуга са евидентираним приходима, што није у складу са одредбама члана 9 Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању. Одјељење није спровело све радње ради благовремене наплате потраживања (прихода од ветеринарских услуга и санитарних прегледа) из своје надлежности што није у складу са Законом о буџету, Законом о извршењу буџета и Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању (детаљније под 6.4.1 Извјештаја). Није извршена процјена и није предложен отпис ненаплативих потраживања најмање у износу од 620.879,71 КМ (детаљније под 6.6 Извјештаја).

- Издаци по основу уговора о ангажовању лица ради обављања посебних послова остварени су у износу од 76.195,25 КМ, а односе се на ангажовање осам (8) лица по основу уговора о посебним пословима. Одређени број уговора односи на обављање редовних послова из надлежности Одјељења (банкарски послови, попуњавање књиговодствене документације, пружање асистенције службеницима задуженим за пријем и обраду захтјева за дојелу подстицаја у пољопривредној производњи), што није у складу са одредбама члана 46а Закона о државној служби (детаљније под 6.4.2 Извјештаја).
- Одјељење није ефикасно располагало одобреним средствима капиталног буџета, како је то прописано чланом 78 ставом 2 под б) Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и чланом 15 ставом 1 под б) Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2022. годину. Одобрена средства за период 2020–2022. године у износу од 2.005.798,61 КМ, извршена су у износу од 522.176,36 КМ или 26,03% плана, што указује на неефикасно коришћење и непотребно задржавање буџетских средстава за капиталне пројекте (детаљније под 6.5. Извјештаја).
- Попис средстава, потраживања и обавеза на дан 31. 12. 2022. године није извршен у складу с Правилником о рачуноводству и финансијском извјештавању. (детаљније под 6.6. Извјештаја).

Мишљење с резервом

По нашем мишљењу, осим могућих ефеката напомена датих у претходном пасусу, финансијско пословање Одјељења у току 2022. године, у материјално значајним аспектима било је усклађено с важећом законском регулативом.

Замјеник главног ревизора:

Др сц. Саво Грујић, дипл. ек.

Главни ревизор:

Мр сци. Селма Шадић, дипл. ек.

1 РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Извршеном ревизијом финансијског пословања Одјељења за пољопривреду, шумарство и водопривреду у 2022. години, констатовали смо одређене пропусте и неправилности, те у циљу њиховог отклањања дали препоруке како слиједи у Табели број 1.

Табела број 1 Препоруке за 2022. годину

Ред. број	Тачка извјешт.	Препорука
1.	5	Потребно је у складу са Законом о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ, благовремено доставити програм мјера за отклањање неправилности и недостатака утврђених ревизорским извјештајем.
2.	5	Потребно је да Одјељење предузме активности на отклањању пропуста и неправилности утврђених у ревизорским извјештајима и реализацији датих препорука.
3.	6.1	Потребно је ,ради јачања система интерних контрола, обезбиједити досљедну примјену постојећих писаних процедура и правила, те доношење недостајућих законских аката ради побољшања успостављеног система интерних контрола.
4.	6.2	Потребно је утврдити право на коришћење годишњег одмора и дужину трајања истог, у складу са одредбама Закона о државној служби у органима јавне управе и обезбиједити документовано праћење коришћења годишњег одмора у складу с Правилником о начину обрачуна и исплате плате буџетским корисницима.
5.	6.2	Потребно је благовремено покренути поступке јавних набавки, како би се исти реализовали у складу са усвојеним Планом набавке.
6.	6.3	Потребно је да Одјељење предузме активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Програмом рада, а исти су у надлежности Одјељења.
7.	6.3	Потребно је да Одјељење благовремено и континуирано предузима активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Планом и програмом рада Одјељења, у складу са Законом о Влади Брчко дистрикта БиХ.
8.	6.4.1	Потребно је да Одјељење врши усаглашавање аналитичких евиденција прихода са подацима из Главне књиге Трезора по истеку сваког мјесеца, најкасније до десетог дана у мјесецу за претходни мјесец односно период у складу са одредбама члана 9 Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању.
9.	6.4.1	Потребно је пратити доспјелост редовних потраживања за наплату, те предузети активности за потпуну и правовремену наплату прихода и примитака из надлежности буџетског корисника, у складу са Законом о буџету, Законом о извршењу буџета и Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању.

10.	6.4.2	Потребно је Извјештаје о извршењу буџета сачињавати у складу са одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању, у дијелу посебног осврта на сумњива и спорна потраживања и мјере које ће бити предузете ради наплате.
11.	6.4.2	Потребно је у путним налозима исказивати потпуне, ажурне и тачне евиденције које ће обезбиједити суштинску контролу коришћења службених возила и оправданост издатака за гориво у складу са одредбама Правилника о коришћењу, техничком одржавању и употреби моторних возила и радних машина у власништву Брчко дистрикта БиХ, као и Правилника о обрасцу, садржају и начину вођења путног налога.
12.	6.4.2	Потребно је дефинисати врсту и обим посебних послова у Одјељењу, услове настанка потребе за њиховим обављањем, као и преиспитати усаглашеност Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности.
13.	6.4.2	Потребно је донијети писане процедуре и критеријуме који би регулисали начин ангажовања лица за обављање посебних послова како би се обезбиједило начело транспарентности.
14.	6.4.2	Потребно је у складу са одредбама Правилника о раду службеника и намјештеника у органима јавне управе, сачинити Извјештај о закљученим уговорима, уговореним пословима, утрошеним средствима, као и резултатима проведене анализе и оцјене ефикасности и ефективности обављених послова, те исти у прописаном року доставити Влади Брчко дистрикта БиХ.
15.	6.4.2	Потребно је утврдити јасне и објективне критеријуме за вредновање пројеката који се финансирају из текућих трансфера у сврху објективног бодовања.
16.	6.4.2	Потребно је креирати образац за вредновање пристиглих пословних планова који омогућава објективно додјељивање бодова од стране чланова Комисије.
17.	6.4.2	Потребно је у складу с Програмом утрошка средстава за samozapošljavanje у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ, обезбиједити документовану контролу намјенског утрошка средстава Корисника Програма, у дијелу надлежности Одјељења.
18.	6.4.2	Потребно је да Одјељење инсистира на поштовању одредби Уговора које се односе на финансијско извјештавање са детаљно описаним трошковима из додијељењих средстава, приложеним рачунима и осталом документацијом којом се доказује правилан утрошак средстава.
19.	6.4.2	Потребно је да Одјељење преко чланова Комисије приликом додјеле и контроле утрошка средстава врши провјеру вриједности набавки у рачунима и уговорима, у смислу да су у оквирима понуде и потражње на тржишту („ фер тржишне цијене“).

20.	6.4.2	Потребно је приликом планирања средства за финансирање, односно суфинансирање програма и пројеката вршити анализе и утврдити најефикасније начине за остваривање дефинисаних циљева јавних политика из надлежности буџетског корисника у складу са одредбама члана 58 ставом 2 Закона о буџету, односно да се прате ефекти развоја сектора пољопривреде и руралног развоја.
21.	6.4.2	Потребно је приликом планирања средстава за финансирање, односно суфинансирање програма и пројеката да буџетски корисник планира и средства потребна за процјену учинкаведеног програма, односно пројекта у складу са одредбама члана 58 ставом 3 Закона о буџету.
22.	6.4.2	Потребно је да Одјељење у складу са одредбама Закона о подстицају у пољопривредној производњи, на крају сваке календарске године достави градоначелнику извјештај о реализацији подстицаја.
23.	6.4.2	Потребно је да Одјељење путем Комисије за интерну контролу подстицаја обезбиједи континуирану и свеобухватну контролу над реализацијом подстицаја у складу с Планом контроле и Правилником о начину и условима подстицаја у пољопривредној производњи.
24.	6.5	Потребно је обезбиједити неопходне услове за реализацију капиталних пројеката како би се осигурале претпоставке за ефикасно управљање капиталним буџетом, у складу са Законом о буџету Брчко дистрикта БиХ и Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2022. годину.
25.	6.5	Потребно је планирање капиталних пројеката вршити након испуњења неопходних предуслова за њихову реализацију, у дијелу рјешавања имовинских односа над земљиштем.
26.	6.6.	Потребно је да пописне комисије приликом пописа досљедно примјењују одредбе Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању у дијелу прописаних рокова за сачињавање Извјештаја о извршеном попису и давања препорука које морају садржавати начин отуђења сталних средстава ситног инвентара и материјала који су расходовани.
27.	6.6	Потребно је да пописна комисија приликом пописа потраживања провјери могућност наплате потраживања у складу са одредбама члана 2 става 2 тачке а) Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза.
28.	6.6	Потребно је да пописна комисија приликом пописа потраживања, за сва потраживања за која је извјесно да неће бити наплаћена, да препоруку, односно предлог да се донесе Одлука о отпису потраживања, која садржи висину и разлог отписа сумњивих и спорних потраживања, како је дефинисано одредбама члана 73 става 10 тачке с) Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању.
29.	6.6	Потребно је пописом обухватити цјелокупну властиту имовину, а уколико је дио имовине недоступан, отуђен, уништен и слично, у извјештају о извршеном попису предложити отпис и искњижавање предметне имовине, а у циљу да се утврди стварно стање и да се у пословним књигама изврши усклађивање књиговодственог стања са стварним стањем утврђеним по попису, како је прописано одредбама члана 72 Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању.

НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ ИЗВЈЕШТАЈА О ОБАВЉЕНОЈ РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ОДЈЕЉЕЊА ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО И ВОДОПРИВРЕДУ ЗА 2022. ГОДИНУ

2 УВОД

Обавили смо ревизију финансијског пословања Одјељења за 2022. годину на основу овлашћења датих Законом о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ, другим релевантним прописима и на основу Годишњег плана ревизија. Ревизија је обављена примјеном адекватних метода ревизије и примјенљивим стандардима ревизије.

3 ОПШТИ ДИО

Одјељење је основано у складу са Статутом Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 02/10) и Законом о јавној управи Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 25/20 – пречишћени текст). Одредбама члана 27 Закона о јавној управи Брчко дистрикта БиХ прописана је надлежност Одјељења:

- унапређивање и развој пољопривреде, шумарства, узгој животиња, лов и риболов;
- режим, употреба, коришћење и заштиту вода и водотока;
- агроиндустрија;
- ветеринарска дјелатност;
- заштита и унапређивање шума;
- рурални развој;
- и други послови из надлежности Одјељења одређени законом и другим прописима.

За извршавање послова из надлежности Одјељења утврђене су сљедеће организационе јединице:

1. Пододјељење за пољопривреду;
2. Пододјељење за шумарство и водопривреду;
3. Пододјељење за ветеринарство и
4. Пододјељење за анализу и административну подршку и рурални развој.

Пододјељење за пољопривреду надлежно је за:

- развој и унапређивање пољопривредне производње и сточарства на подручју Брчко дистрикта БиХ;
- пружање савјетодавних услуга из области пољопривреде и сточарства;
- стварање услова у Брчко Дистрикту БиХ за постприватизационо инвестирање;
- повезивање примарне пољопривредне производње и прехранбене индустрије у Брчко дистрикту БиХ.

Пододјељење за шумарство и водопривреду надлежно је за:

- припремање и спровођење закона и других прописа из области шумарства, ловства и водопривреде с циљем рационалног коришћења и заштите шумског фонда, рационалног коришћења и заштите дивљачи и ловишта, рационалног коришћења и заштите вода и водног добра;
- обављање нормативно-правних, студијско-аналитичких, управно-надзорних послова и послова стручног надзора који се односе на област шумарства, ловства и водопривреде;
- припремање стратегија и развојних политика управљања шумама и шумским фондом, ловиштима и ловним фондом, водама, водопривредним објектима и јавним водним добром;
- припремање аката, анализа и информација из области шумарства, ловства и водопривреде;
- припремање стручних подлога и рјешења за израду развојног програма шумарства, ловства и водопривреде;
- чување и заштиту шумског фонда кроз организован рад чуварске службе;
- израду предлога буџета Пододјељења;
- имплементацију пројеката из области шумарства, ловства и водопривреде те координацију с међународним организацијама које финансирају пројекте из наведених области у надлежности Пододјељења;
- давање стручних мишљења, тумачења и упутстава из дјелокруга рада Пододјељења;
- спровођење међународне сарадње, праћење спровођења уговора, конвенција и пројеката;
- припремање потребних извјештаја Влади и Скупштини као и другим надлежним институцијама.

Пододјељење за ветеринарство надлежно је за:

- публикавање ветеринарских сертификата, упутстава и потврда;
- ветеринарске прегледе производа, сировина прехрамбених производа и њихово обиљежавање, као и ветеринарске прегледе сточне хране, воде за напајање животиња и отпадака у производњи, складиштењу и промету ради обезбјеђивања здравствене исправности;
- праћење и контролу трговине и употребе лијекова у ветеринарској медицини;
- контролу ефикасности и штетности лијекова;
- контролу здравствене исправности прехрамбених производа, отпадака и сточне хране, животињског сјемена, јајних ћелија и ембриона, као и воде за напајање животиња;
- вођење регистра животиња и објеката на регионалном и националном нивоу у складу с прописима;
- оспособљавање јединица за прву ветеринарску помоћ цивилне заштите;
- обезбјеђивање извођења контроле имуности;
- обезбјеђивање извођења и организацију праћења остатака штетних материја у прехрамбеним производима;
- обезбјеђивање извођења и организацију праћења остатака штетних материја код животиња и сточне хране;
- увођење и развијање информационог система у ветеринарству БиХ.

Пододјељење за анализу и административну подршку и рурални развој надлежно је за:

- израду планова за рурални развој села који одражавају потребе и аспирације локалног становништва у складу с природним базом ресурса;
- координацију развоја поменутих планова од стране Владе, невладиних организација и донатора (што ће користити као основа микро-кредитних линија погодних за развој малих предузећа у руралним подручјима);
- одабирање пилот пројеката за имплементацију на основу оцјене економског и социјалног ефекта које би они могли имати.
- креирање мјера које могу довести до повећања запослености у непољопривредним дјелатностима у руралним подручјима укључујући мале шеме за започињање бизниса;
- спровођење активности управљања и координацију пројеката у Одјељењу;
- имплементацију пројеката ЕУ из области робних и новчаних кредита;
- мониторинг кредита и пројеката;
- подршку обезбјеђењу руралних кредита;
- координацију ентитетских, повезаних пројектних иницијатива.

За извршење послова из дјелокруга рада Одјељења систематизована су укупно осамдесет три (83) радна мјеста у Организационом плану, док је на дан 31. 12. 2022. године у Одјељењу било седамдесет седам (77) запослених.

Одјељење је смјештено у властитом простору у Мостарској улици 145 (зграда бившег Института за уљарице).

4 ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ОБИМ РЕВИЗИЈЕ

Предмет ревизије је финансијско пословање у 2022. години, у дијелу планирања и извршења буџета, оцјене система интерних контрола, као и усклађености пословања из своје надлежности са законским и другим релевантним прописима.

Циљ ревизије финансијског пословања Одјељења је да омогући ревизору да на основу прикупљених доказа изрази мишљење о томе да ли је финансијско пословање, обављено у складу са законским важећим прописима као и примјереног понашања руководиоца Одјељења над средствима и имовином Брчко дистрикта БиХ. Поред тога ревизија је планирана и извршена са циљем прибављања реалне основе за оцјену да ли су предузете све мјере за намјенско трошење буџетских средстава за сврхе за које је дато овлашћење доношењем буџета, те давања препорука за даљи рад са посебним нагласком на што ефикаснију заштиту јавне имовине и економично трошење јавних средстава путем јачања интерних контрола.

Обим ревизије је утврђен интерним планским документима ревизије финансијског пословања за 2022. годину.

С обзиром да се ревизија обавља провјерама на бази узорака и да постоје инхерентна ограничења у рачуноводственом систему и систему интерних контрола, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке могу остати неоткривене.

5 ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ ПРЕТХОДНЕ РЕВИЗИЈЕ

Канцеларија за ревизију јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијског пословања Одјељења за 2021. годину и доставила коначан извјештај број: 01-02-03-13-258/22, 10. јуна 2022. године, у којем су дате одговарајуће препоруке за отклањање утврђених неправилности.

Одјељење је сачинило Акциони план по препорукама датим у Извјештају о ревизији за 2021. годину, број: 13-001295/22 од 27. јула 2022. године, те исти доставило Канцеларији за ревизију 5. августа 2022. године.

Одредбама члана 17 става 3 Закона о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ, прописано је да ревидирана институција има обавезу да у року од тридесет (30) дана пријема ревизорског извјештаја достави Канцеларији за ревизију програм мјера отклањања уочених недостатака. Одјељење није у прописаном року доставило програм мјера за отклањање неправилности и недостатака утврђених ревизорским извјештајем за 2021. годину, што није у складу са одредбама члана 17 става 3 Закона о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ.

Потребно је у складу са Законом о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ, благовремено доставити програм мјера за отклањање неправилности и недостатака утврђених ревизорским извјештајем.

Освртом на препоруке дате у извјештајима о обављеним ревизијама за претходне године, те на основу увида у предузете активности, у наредној табели (табела број 2) дат је осврт на реализацију претходно датих препорука.

Табела број 2. Преглед реализације препорука

Бр. пр.	Препоруке из извјештаја за 2021. годину	Оцјена реализације препорука из извјештаја за 2021. годину	Статус
1.	Потребно је, да Одјељење предузме активности на имплементацији датих препорука, тј. да изврши анализу и исправи идентификоване недостатке у Извјештају о обављеној ревизији финансијског пословања за претходну годину, као и претходних година. Такође је потребно, да Одјељење Акционим планом кроз процедуре за накнадно праћење реализације препорука, изradi информације о предузетим корективним мјерама и образложењима зашто исте нису могле или нису предузете, ради имплементације истих.	Одјељење није предузело довољно активности на имплементацији препорука датих у ревизорском извјештају.	Није спроведена

2.	Потребно је, ради успостављања и обезбјеђења функционисања ефикасног система интерних контрола, да Одјељење у свим сегментима пословања утврди конкретне врсте ризика и процијени вјероватноћу настанка и степен утицаја ризика на њихово пословање, те да на основу дефинисаних ризика утврди јасна и конкретна правила и процедуре, контролне и надзорне поступке с роковима и носиоцима за њихово досљедно спровођење и документовање.	Одјељење није утврдило јасна и конкретна правила и процедуре, контролне и надзорне поступке с роковима и носиоцима за њихово досљедно спровођење и документовање.	Није спроведена
3.	Потребно је да Одјељење, у складу с Методологијом за израду стратешких и имплементационих докумената у Брчко дистрикту БиХ, изради план развојних програма и стратешки план за трогодишњи период, те исте достави Сектору за опште послове у року који је одређен одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и Правилника о садржају и методологији израде, систему праћења и надзора спровођења стратешких докумената и имплементационих докумената.	Одјељење није израдило стратешки план за трогодишњи период.	Није спроведена
4.	Потребно је да Одјељење предузме активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Програмом рада, а исти су у надлежности Одјељења.	Одјељење није предузело све активности како би реализовало програмске задатке.	Није спроведена
5.	Потребно је да Одјељење успостави континуиран и аутоматски управљачки механизам мјерења и мониторинга извађених количина материјала из водотока и њиховог упоређивања са обрачунатим и наплаћеним накнадама у складу са одредбама Правилника о посебној водопривредној накнади за извађени материјал из водотока у БД БиХ.	Одјељење није успоставило континуиран и аутоматски управљачки механизам мјерења и мониторинга извађених количина материјала из водотока.	Није спроведена
6.	Потребно је да се Одјељење приликом израде ДОБ-а придржава процјене привредног развоја и развојних програма, као и да се приликом сачињавања буџетског захтјева за 2021. годину, придржава горњих граница расхода изведених из ДОБ-а, како је то регулисано одредбама Закона о буџету БД БиХ.	Одјељење се није придржавало горњих граница расхода изведених из ДОБ-а.	Није спроведена
7.	Потребно је дефинисати врсту и обим посебних послова у Одјељењу, услове настанка потребе за њиховим обављањем, извршити њихово претходно вредновање, дефинисати процедуру начина и трајања ангажовања извршилаца, као и преиспитати усаглашеност Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности.	Одјељење није дефинисало врсту и обим послова, услове настанка потребе за њиховим обављањем.	Није спроведена

8.	Потребно је додатно образложити ангажовање више од 10% лица у односу на број запослених.	Ангажовање лица по основу уговора о посебним пословима не прелази 10% у односу на број запослених.	Спроведена
9.	Потребно је да Одјељење успостави систем праћења који би обезбиједио суштинску документовану контролу извршених посебних послова у складу са одредбама Правилника о раду службеника и намјештеника у органима јавне управе.	Одјељење је успоставило систем праћења обављених посебних послова, сачињавају се извјештаји о обављеним посебним пословима на мјесечном нивоу.	Спроведена
10.	Потребно је у складу са одредбама Правилника о раду службеника и намјештеника у органима јавне управе, сачинити Извјештај о закљученим уговорима, уговореним пословима, утрошеним средствима, као и резултатима проведене анализе и оцјене ефикасности и ефективности обављених послова, те исти у прописаном року доставити Влади БД.	Извјештај о закљученим уговорима, уговореним пословима не садржи резултате проведене анализе о ефикасности и ефективности обављених послова.	Није спроведена
11.	Потребно је да Одјељење разради секторску стратегију и средњорочни план развоја, те да средстава подстицаја за развој пољопривредне производње планира на начин да у годишњи план рада укључи стратешке приоритете са одговарајућим мјерама и активностима, како за расподјелу планираних средстава за подстицаје, тако и за спровођење истих, како је регулисано одредбама Закона о буџету БД.	Влада Брчко дистрикта је 14.12.2022. године донијела Одлуку о усвајању Стратегије развоја пољопривреде и руралних подручја Брчко дистрикта БиХ за период 2021–2027. година. Одјељење није разрадило секторску стратегију и средњорочни план развоја.	Дјелимично спроведена
12.	Потребно је, да Одјељење досљедно поштује одредбе Закона о буџету БД БиХ и Закона о извршењу буџета БД БиХ за 2021. годину, у дијелу сврсисходног и ефикасног располагања одобреним буџетским средствима.	Одјељење је поштовало законске одредбе, извршење текућег буџета је 98% у односу на одобрена средства.	Спроведена
13.	Потребно је да Одјељење, у складу са одредбама Закона о подстицају у пољопривредној производњи, на крају сваке календарске године достави градоначелнику извјештај о реализацији подстицаја.	Извјештај о реализацији подстицаја није достављен градоначелнику на крају 2022. године.	Није спроведена
14.	Потребно је да Одјељење благовремено предузме активности на сачињавању и доношењу Правилника о начину и условима подстицаја како би се створиле претпоставке за континуиран надзор Комисије за интерну контролу над реализацијом подстицаја, као и ефективно и ефикасно обављање послова из своје надлежности, у складу с Планом интерне контроле и одредбама Правилника о начину и условима подстицаја у пољопривредној производњи.	Усвојен је Правилник о начину и условима подстицаја, те су створене претпоставке за континуирани надзор Комисије за интерну контролу над реализацијом подстицаја.	Спроведена

15	Потребно је обезбиједити неопходне услове за реализацију капиталних пројеката како би се осигурале претпоставке за ефикасно управљање капиталним буџетом, у складу са Законом о буџету Брчко дистрикта БиХ и Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину.	Нису обезбијеђени неопходни услови за реализацију капиталних пројеката, низак степен реализације капиталног буџета.	Није спроведена
16.	Потребно је обезбиједити досљедну примјену Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обухвата цјелокупне властите имовине и окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима.	Извјештај о попису није предат у прописаном року.	Није спроведена
17.	Потребно је, досљедно примјењивати одредбе Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза, као и процјене могућности наплативости потраживања.	Приликом пописа потраживања није утврђена могућност наплативости потраживања, нити је извршен приенос ненаплативих потраживања са редовних на сумњива и спорна потраживања.	Није спроведена
18.	Потребно је да Одјељење правовремено обавјештава Дирекцију за финансије Брчко дистрикта БиХ о тачном датуму расположивости сталног средства за употребу, како би се исто прекњижило као средство у употреби и отпочео обрачун амортизације у складу са одредбама Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању за буџетске кориснике.	Одјељење је обавијестило Дирекцију за финансије о расположивости сталних средстава за употребу дописом број: 13-001603/22 од 26. јула .2022. године.	Спроведена
Бр. пр.	Препоруке из извјештаја за 2020. годину које нису реализоване	Оцјена реализације препорука из извјештаја за 2020. годину	Статус
1.	Потребно је да Одјељење предузме активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Програмом рада а који су у надлежности Одјељења.	Одјељење није предузело све активности како би се реализовали програмски задаци.	Није спроведена
2.	Потребно је придржавати се горњих граница расхода Одјељења предвиђених ДОБ-ом у складу са одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ, у дијелу израде буџета.	Одјељење се није придржавало горњих граница расхода изведених из ДОБ-а.	Није спроведена
3.	Потребно је дефинисати врсту и обим посебних послова у Одјељењу, услове настанка потребе за њиховим обављањем, извршити њихово претходно вредновање, дефинисати процедуру начина ангажовања извршилаца, као и преиспитати усаглашеност Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности.	Одјељење није дефинисало врсту и обим послова, услове настанка потребе за њиховим обављањем.	Није спроведена

4.	Потребно је да Одјељење „ради континуираног надзора над реализацијом подстицаја“ проводи контролу рада комисија за подстицај на терену, врши провјеру обрађене документације, врши непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња, како је то предвиђено Правилником.	Одјељење није обезбједило континуиран надзор над реализацијом подстицаја.	Није спроведена
5.	Потребно је обезбиједити да се извјештавање о реализацији и резултатима подстицаја врши досљедном примјеном Закона о подстицајима у пољопривреди.	Извјештај о реализацији подстицаја није достављен градоначелнику на крају календарске године.	Није спроведена
6.	Потребно је Програмом утрошка средстава дефинисати начин и контролу утрошка средстава, како је то прописано Законом о извршењу Буџета Брчко дистрикта БиХ,	Контрола утрошка додијељених средстава прописана је Програмом утрошка средстава, али није обавезна, него Шеф одјељења може формирати Комисију за контролу и надзор намјенског утрошка средстава.	Није спроведена
7.	Потребно је обезбиједити неопходне услове за реализацију капиталних пројеката како би се осигурале претпоставке за ефикасно управљање капиталним буџетом, у складу са Законом о извршењу буџета БД БиХ за 2020. годину.	Нису обезбијеђени неопходни услови за реализацију капиталних пројеката, низак степен реализације капиталног буџета.	Није спроведена
8.	Потребно је обезбиједити досљедну примјену Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обухвата цјелокупне властите имовине и окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима.	Извјештај о попису није предат у прописаном року.	Није спроведена
9.	Потребно је, досљедно примјењивати одредбе Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза, као и процјене могућности наплативости потраживања.	Приликом пописа потраживања није утврђена могућност наплативости потраживања, нити је извршен пријенос ненаплативих потраживања са редовних на сумњива и спорна потраживања.	Није спроведена
Бр. Пр.	Препоруке из извјештаја за 2019. годину које нису реализоване	Оцјена реализације препорука из извјештаја за 2019. годину	Статус
1.	Потребно је да Одјељење предузме активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Програмом рада а који су у надлежности Одјељења.	Одјељење није предузело све активности како би се реализовали програмски задаци.	Није спроведена
2.	Потребно је, приликом израде буџета, придржавати се горњих граница расхода предвиђених ДОБ-ом, у складу са одредбама Закона о буџету, у дијелу израде буџета.	Одјељење се није придржавало горњих граница расхода изведених из ДОБ-а.	Није спроведена

3.	Потребно је дефинисати врсту и обим посебних послова у Одјељењу, услове настанка потребе за њиховим обављањем, извршити њихово претходно вредновање, дефинисати процедуру начина ангажовања извршилаца, као и преиспитати усаглашеност Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности.	Одјељење није дефинисало врсту и обим послова, услове настанка потребе за њиховим обављањем.	Није спроведена
4.	Потребно је ангажовање лица ради обављања посебних послова вршити у складу са одредбама Закона о државној служби у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ, у дијелу периода ангажовања лица.	Послови који се обављају на основу закључених Уговора о обављању посебних послова трају дуже од годину дана.	Није спроведена
5.	Потребно је предузети активности неопходне за доношење Правилника о подстицају, у законом прописаном року, с јасно утврђеним условима и потребном документацијом за признавање права на потстицај и мјерљивим параметрима за оцјену анализе уложених средстава са степеном реализације постављених циљева, у складу са Законом.	Правилник осим што је донесен у Законом прописаном року и даље не дефинише јасне услове и потребну документацију за признавање права на потстицај и мјерљиве параметре за оцјену анализе уложених средстава са степеном реализације постављених циљева, у складу са Законом.	Није спроведена
6.	Потребно је да Одјељење „ради континуираног надзора над реализацијом подстицаја “проводи контролу рада комисија за подстицај на терену, врши провјеру обрађене документације, врши непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња, како је то предвиђено Правилником.	Одјељење није обезбиједило континуиран надзор над реализацијом подстицаја.	Није спроведена

Потребно је да Одјељење предузме активности на отклањању пропуста и неправилности утврђених у ревизорским извјештајима и реализацији датих препорука.

6 НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

6.1 Руководство и систем интерних контрола

Радам Одјељења руководи шеф Одјељења, у складу са законом и упутствима градоначелника, предлаже неопходне мјере ради ефикасног и ефективног остваривања утврђених циљева и задатака из надлежности Одјељења, залаже се за побољшање стања у областима из своје надлежности, те заступа и штити интересе запослених у тим областима. Пододјељењима руководе шефови пододјељења, који пружају помоћ шефу Одјељења у руковођењу појединим областима или подручјима рада. Ради остварења програмских циљева, као и економичног, ефикасног и ефективног трошења јавних средстава неопходно је успоставити функционалан систем интерних контрола, што спада у одговорност руководства. Елементи интерне контроле успостављени доношењем Правилника о интерној контроли и појединачних аката и процедура усмјерени су на конкретне процесе: пријем и обрада захтјева, одобравање подстицаја, накнадну контролу поднесених захтјева и испуњености критеријума прописаних Правилником о подстицајима, продаја дрвних сортимената, додјела шумских садница, контрола чишћења просторија, контрола употребе телефона, вођењу регистра пољопривредних газдинстава. Приликом дефинисања контролних процедура није извршена идентификација значајних ризика који могу онемогућити постизање постављених циљева Одјељења, процјена вјероватноће њиховог настанка и њиховог утицаја на пословање Одјељења, као и дефинисање одговарајућих мјера за њихово спрјечавање и корекцију негативних ефеката на пословање. Успостављене процедуре, због усмјерености на појединачне активности Одјељења, не дају довољну основу за успоставу cjеловитог и ефикасног система интерних контрола. Осим тога у систему интерних контрола недостаје адекватан систем надзора, информисања и комуникација о налазима контролних активности, како унутар Одјељења тако и са осталим учесницима ван Одјељења у повезаним пословним процесима. Контролни поступци, обављани на основу општих упутстава из организационог плана, су формализовани и сведени на рутинске трансакције, што потврђују уочени пропусти и неправилности:

- неблаговремено предузимање радњи и активности на реализацији програмских задатака планираних Програмом рада, који су у надлежности Одјељења;
- неусаглашавање прихода Одјељења из аналитичке евиденције са подацима из главне књиге Трезора, што није у складу с Правилником о рачуноводству и финансијском извјештавању;
- недефинисање врсте и обима посебних послова у Одјељењу, услова настанка потребе за њиховим обављањем, неизвршавање њиховог претходног вредновања, недефинисање процедуре начина ангажовања извршилаца;
- неспровођење континуираног надзора над реализацијом подстицаја, на начин да се врши контрола рада комисија за подстицај на терену, провјера обрађене документације, непосредан увид у утврђено стање на терену и контрола маркирања животиња, како је то прописано Правилником о подстицајима у пољопривредној производњи;
- несачињавање извјештаја о реализацији подстицаја за 2022. годину, у складу с чланом 9 Закона о подстицају у пољопривредној производњи;
- нису обезбијеђени неопходни услови за реализацију капиталних пројеката како би се осигурале претпоставке за ефикасно управљање капиталним буџетом, у складу са Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2022. годину;

- недоследна примјена Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању и Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обухвата целокупне властите имовине, окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима, обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза, као и процјене могућности наплативости потраживања.

Потребно је, ради јачања система интерних контрола, обезбиједити досљедну примјену постојећих писаних процедура и правила, те доношење недостајућих законских аката ради побољшања успостављеног система интерних контрола.

6.2 Усклађеност са законом и другим прописима

Одредбама члана 73 (Утврђивање и коришћење годишњег одмора) Закона о државној служби у органима управе Брчко дистрикта БиХ става 1 дефинисано је: трајање и коришћење годишњег одмора утврђује рјешењем надлежни орган за људске ресурсе, а одобрава руководилац органа јавне управе, на основу плана коришћења.

Одредбе члана 74 (Начин коришћења годишњег одмора) Закона о државној служби у органима управе Брчко дистрикта БиХ дефинишу да:

- (1) Годишњи одмор може се користити цијели или у дијеловима, с тим да се најмање половина годишњег одмора мора да искористи у текућој години.
- (2) Годишњи одмор из претходне године може се искористити најкасније до 30. јуна текуће године.

Одредбама члана 123 (Одлучивање о правима, обавезама и одговорностима) става 1 наведеног закона прописано је да о правима и обавезама службеника, односно намјештеника одлучује градоначелник односно **руководилац органа јавне управе по службеној дужности** или по захтјеву службеника, односно намјештеника.

Чланом 5 Правилника о начину обрачуна и исплате плате буџетским корисницима прописано је да дневна евиденција остварених сати ефективног рада и времена одсуствовања с посла у мјесецу, представља основ за унос података о оствареним сатима рада или одсуствовања с посла за свако лице. Сваки податак уписан у дневну евиденцију мора одговарати подацима из докумената у прилогу (рјешење, одлука и др.).

Ревизијом смо утврдили да су запослени у Одјељењу користили годишњи одмор на основу Захтјева за коришћење годишњег одмора без издатог Рјешења о коришћењу годишњег одмора, којим се утврђује право и дужина трајања годишњег одмора за текућу годину.

На основу прегледаних образаца Захтјев за коришћење годишњег одмора нисмо могли утврдити да ли се ради о коришћењу одмора из претходне или текуће године, нити смо могли утврдити дужину трајања одмора, односно број дана који је одобрен запосленом у сврху годишњег одмора, што није у складу са одредбама Закона о државној служби у органима управе Брчко дистрикта БиХ.

Осим тога, у дневну евиденцију остварених сати ефективног рада и времена одсуствовања с посла уноси се коришћење годишњег одмора без одговарајућег прилога односно Рјешења којим се утврђује број дана годишњег одмора за текућу годину, што није у складу са одредбама Правилника о начину обрачуна и исплате плате буџетским корисницима.

Потребно је утврдити право на коришћење годишњег одмора и дужину трајања истог, у складу са одредбама Закона о државној служби у органима јавне управе и обезбиједити документовано праћење коришћења годишњег одмора у складу с Правилником о начину обрачуна и исплате плате буџетским корисницима.

Јавне набавке

Планом набавки за 2022. годину Одјељење је планирало набавке процијењене вриједности без ПДВ-а 1.795.372,74 КМ, односно са ПДВ-ом 2.100.586,11 КМ. Одјељење је по Плану набавки за 2022. годину планирало спровести двадесет осам (28) поступака набавки робе процијењене вриједности 268.688,32 КМ, двадесет седам (27) поступка набавки услуга процијењене вриједности 292.316,15 КМ и деветнаест (19) поступака набавки радова процијењене вриједности 1.234.368,27 КМ.

Са 31. децембром 2022. године укупно је реализовано набавки у износу од 634.253,94 КМ са ПДВ-ом, од тога на набавку робе се односи 144.611,61 КМ, на набавку услуга 64.884,96 КМ и на набавке радова 424.757,37 КМ, што предстваља 30,19% у односу на План набавки. Већи дио поступака јавних набавки који се односи на радове из капиталног буџета није реализован, што је детаљније образложено у тачки 6.5 Извјештаја.

Потребно је благовремено покренути поступке јавних набавки, како би се исти реализовали у складу са усвојеним Планом набавке.

6.3 План и реализација планом предвиђених задатака

Одјељење је за послове из своје надлежности, које су прописане чланом 27 Закона о јавној управи Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бројеви 19/07, 2/08, 43/08, 9/13, 48/16, 9/18 и број 25/20 – пречишћени текст), донијело годишњи План рада за 2022. годину, са три програма који су разрађени на шест активности.

У ревизији смо утврдили да нису реализовани програмски задаци које се односе на следеће активности:

- израда Закона о пољопривредном земљишту Брчко дистрикта БиХ и
- задатке који се односе на насипање пољских путева, санацију насипа.

Потребно је да Одјељење предузме активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Програмом рада, а исти су у надлежности Одјељења.

Неблаговремено предузимање активности на реализацији програмских задатака, није у складу са одредбама члана 21 тачке и) Закона о Влади којим је прописана надлежност шефа одјељења да предузима неопходне мјере ради ефикасног и ефективног остваривања утврђених циљева и задатака из надлежности одјељења.

Потребно је да Одјељење благовремено и континуирано предузима активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Планом и програмом рада Одјељења, у складу са Законом о Влади Брчко дистрикта БиХ.

6.4 Планирање и извршење текућег буџета

6.4.1 Остварење прихода

Планирани приходи за 2022. годину износе 994.500,00 КМ, а реализовани су у износу од 1.078.355,25 КМ или 108,43% у односу на планиране приходе. Структура планираних и остварених прихода приказана је у табели број 5 у прилогу Извјештаја.

Одредбама члана 9 (Усаглашавање) Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању прописано је да усаглашавање аналитичких евиденција буџетских корисника с подацима из Главне књиге Трезора се врши по истеку сваког мјесеца, најкасније до десетог дана у мјесецу за претходни мјесец, односно период.

Увидом у збирни преглед комитената потраживања од купаца за ветеринарске услуге и санитарне прегледе на дан 31. 12. 2022. године утврдили смо да постоје преплате у износу 8.020,00 КМ (црвена салда), а износ наплаћених потраживања (из збирног прегледа комитената) не одговара исказаним приходима од ветеринарских услуга и санитарних прегледа, што указује да током године није вршено срачунување наплаћених услуга са евидентираним приходима на економском коду 722514 – Накнаде за ветеринарске и санитарне прегледе.

Ревизијом смо утврдили да Одјељење није вршило усаглашавање аналитичке евиденције прихода с подацима из Главне књиге Трезора, што није у складу са одредбама члана 9 Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању.

Потребно је да Одјељење врши усаглашавање аналитичких евиденција прихода са подацима из Главне књиге Трезора по истеку сваког мјесеца, најкасније до десетог дана у мјесецу за претходни мјесец односно период у складу са одредбама члана 9 Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању.

Одредбама члана 78 става 2 Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ прописано је, да је одговорно лице буџетског корисника одговорно за:

- а) потпуну и правовремену наплату прихода и примитака из надлежности буџетског корисника, за њихову уплату у буџет и за извршавање расхода и издатака у складу са оквиром и намјеном како је утврђено буџетом и законом о извршењу буџета и
- б) законито, намјенско, ефикасно и економично располагање буџетским средствима.

Одредбе става 3 истог члана прописују да је буџетски корисник дужан:

- а) испоставити рачун за потраживање настало на основу уговора или за потраживање из било којег другог основа које се односи на остварење јавних прихода;
- б) провести све радње ради наплате потраживања из своје надлежности у складу с прописима.

Одредбама члана 15 (Одговорност за извршење буџета) Закона о извршењу буџета за 2022. годину става 1 тачке а) прописано је да је одговорно лице буџетског корисника одговорно за потпуну и правовремену наплату прихода и примитака из надлежности буџетског корисника.

Одредбама става 2 тачке б) истог члана прописана је дужност буџетског корисника да спроводи све радње ради наплате потраживања из своје надлежности у складу с прописима.

Одредбама члана 32 (Краткорочна потраживања) става 5 Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању прописано је да је обвезник примјене буџетског рачуноводства дужан да прати доспјелост редовних потраживања за фактурисане услуге или продату робу и након истека рока за наплату предузети активности с циљем наплате потраживања.

Потраживања по основу пружених ветеринарских услуга и санитарних прегледа на дан 31. 12. 2022. године у збирном прегледу комитената исказана су у укупном износу 233.930,66 КМ.

У збирном прегледу комитената (потраживања од ветеринарских услуга и санитарних прегледа) на дан 31. 12. 2022. године утврдили смо да постоје преплате у износу 8.020,00 КМ (црвена салда), што указује да Одјељење није извршило усаглашавање потраживања са својим комитентима.

За наведени износ потраживања су већа од исказаних на дан 31. 12. 2022. године, тако да она износе 241.950,66 КМ (233.930,66 КМ + 8.020,00 КМ).

Утврдили смо да су укупна потраживања по основу ветеринарских услуга и санитарних прегледа у односу на претходну годину већа за 38.317,24 КМ (241.950,66 КМ - 203.633,42 КМ), а потраживања старија од годину дана већа су у односу на прошлу годину за 28.471,79 КМ (179.892,63 КМ - 151.420,84 КМ).

На основу спроведене ревизије утврдили смо да Одјељење није спровело све радње ради благовремене наплате потраживања из своје надлежности, што није у складу са Законом о буџету, Законом о извршењу буџета и Правилником о рачуноводству и финансијском извјештавању.

Потребно је пратити доспјелост редовних потраживања за наплату, те предузети активности за потпуну и правовремену наплату прихода и примитака из надлежности буџетског корисника, у складу са Законом о буџету, Законом о извршењу буџета и Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању.

6.4.2 Планирање и извршење текућих издатака буџета

Текући буџет Одјељења за 2022. годину одобрен је у износу од 23.136.422,07 КМ, а остварен у износу од 22.674.819,50 КМ односно 98% од планираног буџета. Структура буџета одобрених и извршених текућих издатака за 2022. годину Одјељења приказана је у Табели број 3 у Прилогу Извјештаја.

Одјељење је сачинило Извјештај о извршењу буџета број: 13-001265/22, од 24. фебруара 2023. године за период 1. јануар – 31. децембар 2022. године.

Садржај извјештаја о извршењу буџета прописан је чланом 102 ставом 1 Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 34/19) и чланом 80 ставом 2 Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању. Одредбама члана 80 (Методологија израде извјештаја о извршењу буџета) става 2 Правилника, прописано је да је обвезник примјене буџетског рачуноводства дужан

Дирекцији доставити извјештај о извршењу буџета и финансијског плана с образложењем, који обавезно треба да садржи:

- a. извршење буџета и финансијског плана на нивоу главне групе економске класификације;
- b. образложење и анализа извршења буџета и финансијског плана с посебним освртом на одступања остварених од планираних прихода и примитака, расхода и издатака на нивоу главне групе економске класификације;
- c. мјере које ће се предузети ради отклањања насталих одступања у наредном периоду;
- d. посебан осврт на сумњива и спорна потраживања са описом мјера које су предузете ради наплаћивања.

Ревизијом смо утврдили да је Одјељење сачинило Извјештај о извршењу буџета за период 1. јануар – 31. децембар 2022. године, без образложење и анализа извршења буџета и финансијског плана с посебним освртом на одступања остварених од планираних прихода и примитака, те без посебног осврта на сумњива и спорна потраживања с описом мјера које су предузете ради наплаћивања, што није у складу са одредбама члана 102 Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и чланом 80 ставом 2 Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању.

Потребно је Извјештаје о извршењу буџета сачињавати у складу са одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању, у дијелу посебног осврта на сумњива и спорна потраживања и мјере које ће бити предузете ради наплате.

Бруто плате и накнаде трошкова запослених одобрене су у износу од 2.031.191,40 КМ, а реализоване у износу од 1.934.114,40 КМ или 95,22% одобреног буџета.

Путни трошкови су планирани у износу од 10.000,00 КМ, а реализовани су у износу од 8.317,16 КМ или 83,17% у односу на планиране.

Издаци за енергију планирани су у износу 57.500,00 КМ, а реализовани у износу 52.508,50 КМ или 91,32% у односу на планиране.

Издаци за комуналне услуге планирани су у износу од 47.000,00 КМ, а реализовани су у износу 36.380,65 КМ или 77,41% у односу на планиране.

Набавка материјала и ситног инвентара планирана је у износу од 260.700,00 КМ, а реализована је у износу од 200.821,22 КМ или 77,03% у односу на планиране набавке.

Издаци за услуге превоза и горива планирани су у износу од 76.100,00 КМ, а реализовани у износу од 68.410,27 КМ или 89,90% у односу на планиране издатке.

Обавеза издавања путног налога (ПН-4 образац) прописана је одредбама члана 5 става 3 Закона о превозу у друмском саобраћају Брчко дистрикта БиХ, а издавање, евиденција и начин попуњавања прописани су одредбама Правилника о коришћењу, техничком одржавању и употреби моторних возила и радних машина у власништву Брчко дистрикта БиХ, као и Правилника о обрасцу, садржају и начину вођења путног налога.

У поступку ревизије, увидом у обрасце путних налога за путничке аутомобиле (ПН-4 образац), нисмо могли потврдити досљедну примјену Правилника о коришћењу, техничком одржавању и употреби моторних возила и радних машина у власништву Брчко дистрикта БиХ, као и Правилника о обрасцу, садржају и начину вођења путног налога, у дијелу који се односи на евидентирање почетног и крајњег стања бројила, датума и времена поласка и доласка на одредиште за сваку појединачну релацију кретања службених возила.

Наведене неправилности се односе на формалан начин вођења и садржај евиденција у путним налозима (локо вожње и вожње на краћим релацијама), те скрећемо пажњу да на основу исказаних информација нисмо се могли увјерити у стварну потрошњу горива појединих возила.

Констатујемо да евиденције у путним налозима нису потпуне, ажурне, тачне и не пружају увид у стварно стање, те не могу у потпуности потврдити намјену коришћења возила и оправданост исказаних издатака за гориво, што није у складу са одредбама Правилника о коришћењу, техничком одржавању и употреби моторних возила и радних машина у власништву Брчко дистрикта БиХ, као и Правилника о обрасцу, садржају и начину вођења путног налога.

Потребно је у путним налозима исказивати потпуне, ажурне и тачне евиденције које ће обезбиједити суштинску контролу коришћења службених возила и оправданост издатака за гориво у складу са одредбама Правилника о коришћењу, техничком одржавању и употреби моторних возила и радних машина у власништву Брчко дистрикта БиХ, као и Правилника о обрасцу, садржају и начину вођења путног налога.

Издаци за текуће одржавање планирани су у износу од 516.100,00 КМ, а реализовани у износу од 393.188,19 КМ, односно 76,18% у односу на планирано.

Издаци осигурања, банкарских услуга и услуга платног промета планирани су у износу 12.682,00 КМ, а реализовани у износу од 7.574,95 КМ или 59,73 % у односу на планирано.

Издаци за уговорене и друге посебне услуге планирани су у износу од 525.500,00 КМ, а реализовани у износу од 454.941,15 КМ, односно 86,57% у односу на планирано.

У оквиру уговорених услуга, **Издаци по основу уговора о ангажовању лица ради обављања посебних послова** до 31. децембра 2022. године реализовани су у износу од 76.195,25 КМ.

Закључивање појединачних уговора вршено је на основу Одлуке Владе о давању сагласности, број: 33-004465/21 од 29. децембра 2021. године за ангажовање осам (8) лица, ради испуњавања обавеза из надлежности Одјељења на пословима за које по образложењу Одјељења, нису предвиђена радна мјеста.

Одредбама члана 46а Закона о државној служби у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ регулисано је, да су посебни послови, послови који се обављају ради испуњавања обавеза из надлежности органа јавне управе за које нису предвиђена радна мјеста, те да ангажовање лица ради обављања посебних послова може трајати најдуже до једне године.

Ревизијом смо утврдили да је током године било ангажовано осам (8) лица, да се одређени број уговора односи на обављање редовних послова из надлежности Одјељења (банкарски послови, попуњавање књиговодствене документације, пружање асистенције службеницима задуженим за пријем и обраду захтјева за додјелу подстицаја у пољопривредној производњи), што није у складу са одредбама члана 46а Закона о државној служби.

Потребно је дефинисати врсту и обим посебних послова у Одјељењу, услове настанка потребе за њиховим обављањем, као и преиспитати усаглашеност Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности.

Потребно је донијети писане процедуре и критеријуме који би регулисали начин ангажовања лица за обављање посебних послова како би се обезбиједило начело транспарентности.

Начин ангажовања лица, накнада за обављање посебних послова, као и форма и садржај уговора о обављању посебних послова прописани су Правилником о раду службеника и намјештеника у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ (у даљем тексту: Правилник о раду).

Одредбама члана 13а става 5 Правилника о раду регулисано је, да је руководилац органа јавне управе дужан најкасније до 15. јануара наредне године, да изврши анализу, као и оцјену ефикасности и ефективности обављених послова по основу закључених уговора. Одредбама истог члана Правилника о раду у ставу 6 дефинисано је да Извјештај о закљученим уговорима, уговореним пословима, утрошеним средствима, као и резултатима проведене анализе и оцјене ефикасности и ефективности обављених послова, руководилац органа јавне управе доставља Влади Брчко дистрикта БиХ.

Ревизијом смо утврдили да Одјељење није успоставило систем праћења и контроле обављања посебних послова по извршиоцима и уговореним пословима, те није сачинило суштинску анализу и оцјену квалитета и количине обављених уговорених посебних послова појединачно за свако ангажовано лице. Извјештај од 17. јануара 2023. године, који је Одјељење сачинило није утемељен адекватним документовањем оцјене рада извршилаца, у смислу оцјене ефикасности и ефективности обављања уговорених послова рада, те оправданости оваквог начина ангажовања.

Такође, смо утврдили да Одјељење није у прописаном року доставило Извјештај о извршеној анализи и оцјени ефикасности и ефективности обављених посебних послова по закљученим уговорима у 2022. години, Влади Брчко дистрикта БиХ, што није у складу са одредбама члана 13а става 5 Правилника о раду.

Потребно је у складу са одредбама Правилника о раду службеника и намјештеника у органима јавне управе, сачинити Извјештај о закљученим уговорима, уговореним пословима, утрошеним средствима, као и резултатима проведене анализе и оцјене ефикасности и ефективности обављених послова, те исти у прописаном року доставити Влади Брчко дистрикта БиХ.

Текуће и капиталне донације

На економском коду текући трансфери и донације, буџетом за 2022. годину планирана средства износе 19.400.000,00 КМ, а реализована су у износу од 19.370.201,19 КМ или 99,85% у односу на план. Реализација планираних средстава врши се на основу Закона о подстицају у пољопривредној производњи (у даљем тексту Закон о подстицајима), Програма утrophка текућих грантова којег усваја Влада Брчко дистрикта БиХ и Правилника о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи и Правилника о измјенама и допунама правилника о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи.

Структура планираних и реализованих средстава (текућих трансфера и донација) дата је у сљедећем прегледу:

	Текући трансфери, донације и субвенције	Планирано	Остварено	(%) Реализације
1.	Текући трансфери другим и истим нивоима власти	500.000,00	500.000,00	100,00
2.	Текуће донације појединцима	35.000,00	32.260,30	92,17
3.	Текуће донације непрофитним организацијама	15.000,00	0,00	0,00
4.	Субвенције приватним предузећима и предузетницима	18.850.000,00	18.837.940,89	99,94
	Укупно:	19.400.000,00	19.370.201,19	99,85

Текући трансфери другим и истим нивоима власти одобрени су и реализовани у износу од 500.000,00 КМ, а односе се на трансфер Заводу за запошљавање Брчко дистрикта БиХ, за реализацију Програма samozapošljavanja у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ.

По Програму samozapošljavanja у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ у 2022. години одобреног Одлуком Владе од 15. јуна 2022. године, те Одлуком о одобравању текућег трансфера и усвајању програма утrophка средстава за samozapošljavanja у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ у 2022. години од 6. јула 2022. године у износу од 500.000,00 КМ Заводу за запошљавање (кориснику средстава).

Програм samozapošljavanja у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ у 2022 године је чланом 5 ставом 8 прописао критеријуме на основу којих ће се вредновати апликације, а то су:

- Значај пројекта и његов допринос побољшању услова за развој конкурентности, иновација и предузетништва – оцјена пословне идеје;
- Врста дјелатности;
- Допринос пројекта стварању услова за запошљавање и могућност додатног запошљавања у наредне двије године;
- Оцјена пословног плана;
- Обезбијеђено суфинансирање пројекта из сопствених и других извора како новчано тако и материјално;
- Обезбијеђена економичност пројекта – одрживост пројекта;
- Споразуми, предуговори за сарадњу и посао, постојање тржишта за дјелатност којом се намјерава бавити.

Одредбама става 10 истог члана прописано је да на основу наведених критеријума Комисија је дужна креирати образац за вредновање пристиглих пословних планова. Сваки од горе наведених критеријума могу бити вредновани са минимално пет (5), односно максимално десет (10) бодова, од стране сваког члана Комисије појединачно.

Пословником о раду Комисије утврђује се начин рада и одлучивања Комисије за одабир корисника средстава по Програму самозапошљавање у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта. Одредбама члана 5 (Начин бодовања) става 3 наведеног пословника прописано је да се сваки критеријум бодује у распону 5–10 бодова.

Ревизијом смо утврдили да Пословником није детаљно разрађено и јасно утврђено на који начин чланови Комисије дају своје оцјене, односно давање оцјена по датим критеријумима чланова комисије представља субјективно мишљење.

Потребно је утврдити јасне и објективне критеријуме за вредновање пројеката који се финансирају из текућих трансфера у сврху објективног бодовања.

Потребно је креирати образац за вредновање пристиглих пословних планова који омогућава објективно додјеливање бодова од стране чланова Комисије.

Контрола утошка средстава по програму самозапошљавања из 2020. и 2021. године, дефинисана је у тачки И) члан 10 у Програму самозапошљавања у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ у 2020. и 2021. години.

У складу с чланом 10 ставом 2 Програма самозапошљавања у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину (у даљем тексту: Програма), Шеф Одјељења је 1. јуна 2022. године донио Одлуку о именовању Комисије за контролу и надзор намјенског утрошка додијељених средстава по Програму самозапошљавања у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ за 2020. годину и Програму самозапошљавању у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину. У саставу комисије су два члана из Завода за запошљавање и један члан из Одјељења.

Одредбама члана 2 Одлуке дефинисан је задатак Комисије да током трајања уговорне обавезе врши контролу и надзор намјенског утрошка додијељених средстава у складу с пословним планом корисника и Програма самозапошљавања у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ за 2020. годину и Програма самозапошљавању у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ за 2021. годину.

Четрнаестог децембра 2022. године Комисија је сачинила Извјештај о раду Комисије, уз прилог двадесет (20) записника о извршеној контроли, на начин да је избор предмета вршен методом случајног узорка те да је величина узорка 35%, са закључком да субјекти који су били предмет контроле испуњавају услове дефинисане Уговором и Програмом самозапошљавања у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ за 2020. и 2021. годину.

Увидом у записнике о извршеној контроли нисмо могли утврдити на који конкретан пројекат самозапошљавања се односи, износ средстава који се контролишу, те из којег је Програма самозапошљавања. Осим наведеног, у појединим записницима је констатовано да опрема која је предмет контроле није доступна на прегледу, уз усмену изјаву чланова домаћинства да се она налази на терену, што није додатно провјеравано.

Ревизијом смо утврдили да је Комисија за контролу и надзор намјенског утрошка додијељених средства за 2020. и 2021. годину сачинила укупно двадесет (20) записника о извршеној контроли, те да је величина узорка 35% корисника средстава, што не обезбјеђује довољно информација о ефектима Програма, те није довољан основ за будуће планирање овакве врсте Програма јер већи дио средстава није обухваћен контролом. Осим наведеног, оваква контрола није доказала и документовала да су корисници средстава испунили све обавезе наведене у члану 4 Програма, а које се односе на:

- (1) Корисници су дужни да двије године након датума издавања судског рјешења о оснивању пословног субјекта активно обављају дјелатност за коју су регистровани.
- (2) Корисници су дужни да двије године након потписивања уговора активно обављају дјелатност за коју су регистровани.
- (3) Корисници су дужни да редовно измирују обавезе по основу пореза и доприноса.

Потребно је у складу с Програмом утрошка средстава за samozapošljavanje у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ, обезбједити документовану контролу намјенског утрошка средстава Корисника Програма, у дијелу надлежности Одјељења.

Уговором о додјели новчаних средстава закљученим између Брчко дистрикт БиХ- Влада Брчко дистрикта БиХ - Одјељење (као даваоца средстава) и Завода за запошљавање Брчко дистрикта БиХ (као корисника средстава) број: 13-002132/21 од 16. новембра 2021. године у члану 2 дефинисано је:

- (1) Корисник средстава ће у сврху обезбјеђења контроле утрошка средстава, мониторинга и евалуације извјештавати даваоца средстава о збирном пласману средства у периоду уговорене обавезе и то након три (3) мјесеца, шест (6) мјесеци, дванаест (12) мјесеци и двадесет четири (24) мјесеца од потписивања уговора.
- (2) Корисник средстава ће доставити даваоцу средстава финансијски извјештај са детаљно описаним трошковима из додијељењих средства, приложеним рачунима и осталом документацијом којом се доказује правиан утрошак средстава у року од тридесет (30) дана од завршетка пројекта утрошка средстава, а извјештај о утрошку средстава ће доставити најкасније до 30. септембра наредне године.

У складу с чланом 2 Уговора Корисник средстава је 27. јануара 2023. године доставио Финансијски извјештај о утрошеним средствима гранта Програм samozapošljavanja у пољопривреди на подручју Брчко дистрикта БиХ у 2021. години са стањем на дан 27. 1. 2023. године. У прилогу Финансијског извјештаја је Преглед утрошка средстава по Програму samozapošljavanja на подручју Брчко дистрикта БиХ у 2021. години и Детаљан преглед утрошка средстава на дан 27. 1. 2023. године. У наведеним прегледима је констатовано да је реализација Програма започела 27. децембра 2021. године и да је потписивање уговора са крајњим корисницима средстава вршено у мају 2022. године.

У Детаљном табеларном прегледу је наведен списак корисника средства, износ одобрених средства по Програму, динамика повлачења одобрених средстава, те кратак опис прилога уз захтјев за повлачење средстава (Уговор о комисионој продају, Уговор о купопродаји, рачуни, фактуре и сл.)

Кроз цијели поступак додјеле средства текућих трансфера другим и истим нивоима власти Одјељење учествује преко чланова у Комисији за оцјењивање и контролу корисника средстава у складу с Програмом самозапошљавања у пољопривреди и Комисији за контролу и надзор намјенског утрошка додијељених средстава, а да **није извршена провјера да ли су износи набавке по фактурама и уговорима по фер тржишним цијенама.**

Ревизијом смо утврдили да Корисник средстава (Завод за запошљавање Брчко дистрикта БиХ) није Одјељењу доставио финансијски извјештај са детаљно описаним трошковима из додијељених средстава, приложеним рачунима и осталом документацијом којом се доказује правилан утрошак средстава, што није у складу са одредбама члана 2 става 2 Уговора о додјели новчаних средстава за 2021. годину.

Потребно је да Одјељење инсистира на поштовању одредби Уговора које се односе на финансијско извјештавање са детаљно описаним трошковима из додијељених средстава, приложеним рачунима и осталом документацијом којом се доказује правилан утрошак средстава.

Потребно је да Одјељење преко чланова Комисије приликом додјеле и контроле утрошка средстава врши провјеру вриједности набавки у рачунима и уговорима, у смислу да су у оквирима понуде и потражње на тржишту („ фер тржишне цијене“).

Субвенције приватним предузећима и предузетницима одобрене су у износу од 18.850.000,00 КМ, а реализоване су у износу 18.837.940,89 КМ, односно 99,94%.

Стратегијом развоја Брчко дистрикта БиХ 2021–2027. година („Службени гласник број 11/21) у дијелу Преглед мјера за приоритет 1.2. Развој пољопривреде и руралних подручја мјера 1.2.4. Организациони и кадровски развој сектора пољопривреде и руралног развоја дефинише да организациони и кадровски развој сектора пољопривреде и руралног развоја треба да буде у функцији структурног и руралног развоја, тако да се омогући ефикаснији и дјелотворнији рад на развоју мјера и инструмената подршке и праћењу њихових ефеката, с једне стране, и на њиховој имплементацији, с друге стране, уз ефикасније пружање услуга пољопривредним газдинствима као примарној циљној групи.

Одредбама члана 4 Правилника о садржају и методологији израде, систему праћења и надзора спровођења стратешких и имплементационих докумената става 4 дефинисано је да се секторске стратегије развоја израђују на основу Стратегије развоја Дистрикта и усклађене су с циклусом планирања у Европској унији и Циљевима одрживог развоја, а ставом 5 да секторске стратегије развоја представљају основ за израду стратешких планова, програма јавних инвестиција, мјера економске политике, ДОБ-а као и буџета Дистрикта. Наведеним правилником, у истом члану ставу 7, дефинише се да секторске стратегије развоја на предлог буџетског корисника усваја Влада.

Одјељење је 15. новембра 2022. године сачинило предлог Стратегије развоја пољопривреде и руралних подручја Брчко дистрикта БиХ за период 2021–2027. година, а 15. децембра 2022. године Влада Брчко дистрикта БиХ је донијела Одлуку о усвајању наведене стратегије.

Чланом 58 Закон о буџету Брчко дистрикт БиХ (Планирање средстава за финансирање и суфинансирање програма и пројеката од јавног интереса) дефинисано је:

- (1) Средства за финансирање и суфинансирање програма и пројеката од јавног интереса планирају се у буџету буџетског корисника на основу приоритета утврђених за финансирање програма и пројеката.
- (2) Средства из става 1 овог члана планирају се у буџету ако је на основу анализе буџетског корисника и спроведених јавних консултација утврђено да је финансирање, односно суфинансирање програма и пројеката удружења, фондације односно другог правног или физичког лица најефикаснији начин за остваривање дефинисаних циљева јавних политика из надлежности буџетског корисника.
- (3) Приликом планирања средстава за финансирање, односно суфинансирање програма и пројеката из става (1) овог члана буџетски корисник планира и средства потребна за процјену учинкаведеног програма, односно пројекта.

Ревизијом смо утврдили да су средства у буџету планирана за финансирање програма и пројеката (субвенције приватним предузећима и предузетницима) без усвојене Стратегије развоја пољопривреде и руралних подручја, без анализе да је финансирање, односно суфинансирање програма и пројеката правног или физичког лица најефикаснији начин за остваривање дефинисаних циљева јавних политика из надлежности буџетског корисника.

Приликом планирања средстава за финансирање односно суфинансирање пројеката и програма од јавног интереса Одјељење није планирано средства за процјену учинкаведеног програма, односно пројекта који финансира, што није у складу с чланом 58 ставом 3 Закона о буџету.

На основу наведеног ревизијом смо утврдили да се не прате ефекти (учинци) од пласираних средстава кроз донације, односно субвенције приватним предузећима и предузетницима у финансирање, односно суфинансирање програма и пројеката корисника средстава.

Потребно је приликом планирања средстава за финансирање, односно суфинансирање програма и пројеката вршити анализе и утврдити најефикасније начине за остваривање дефинисаних циљева јавних политика из надлежности буџетског корисника у складу са одредбама члана 58 става 2 Закона о буџету, односно да се прате ефекти развоја сектора пољопривреде и руралног развоја.

Потребно је приликом планирања средстава за финансирање, односно суфинансирање програма и пројеката да буџетски корисник планира и средства потребна за процјену учинкаведеног програма, односно пројекта у складу са одредбама члана 58 става 3 Закона о буџету.

Одредбама члана 9 Закона о подстицају у пољопривредној производњи регулисано је да ће Одјељење за пољопривреду, шумарство и водопривреду, градоначелнику Брчко дистрикта БиХ (у даљем тексту: градоначелник) достављати извјештај о реализацији подстицаја на крају сваке календарске године или периодично на захтјев градоначелника.

У поступку ревизије утврдили смо да Одјељење није на крају календарске године доставило градоначелнику извјештај о реализацији подстицаја за 2022. годину, што није у складу са одредбама члана 9 Закона о подстицају у пољопривредној производњи.

Потребно је да Одјељење у складу са одредбама Закона о подстицају у пољопривредној производњи, на крају сваке календарске године достави градоначелнику извјештај о реализацији подстицаја.

Чланом 16 (**Надзор над реализацијом подстицаја**) ставом 1 Правилника о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи (у даљем тексту: Правилник) је прописано да надзор над реализацијом подстицаја врши Одјељење путем Комисије за интерну контролу за подстицај у пољопривредној производњи и путем ванредне контроле. Одредбама члана 16 става 2 Правилника дефинисана је надлежност шефа Одјељења да именује Комисију за интерну контролу.

Шеф Одјељења је, 26. августа 2021. године, донио Одлуку о именовању комисије за интерну контролу (у даљем тексту: Комисија за интерну контролу).

Одредбама члана 16 става 3 Правилника прописано је да Комисија за интерну контролу врши:

- a. контролу рада комисија за подстицај на терену;
- b. провјеру обрађене документације;
- c. непосредан увид у утврђено чињенично стање на терену;
- d. контролу маркирања животиња;
- e. сачињавање плана рада и контроле, који одобрава шеф Одјељења;
- f. излазак на терен по захтјеву водитеља управног поступка и одобрењу шефа Одјељења ради накнадног утврђивања чињеничног стања.

Комисија за интерну контролу је, 14. септембра 2021. године, у складу са ставом 3 под е) сачинила План интерне контроле поднесених захтјева и испуњености критеријума прописаних Правилником о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи (у даљем тексту: План интерне контроле).

Планом интерне контроле, између осталог регулисано је и следеће:

Сврха интерне контроле:

„Интерном контролом обезбјеђује се ефективност и ефикасност рада, поузданост финансијског извјештавања, транспарентност извјештавања о раду и усклађеност с релевантним прописима.

Обим контроле:

„Интерна контрола ће у складу с Правилником континуирано вршити надзор над реализацијом подстицаја по захтјевима за додјелу подстицаја за унапређивање пољопривредне производње“. Комисија за интерну контролу врши контролу на основу

случајног узорка, налога шефа Одјељења, пријаве обрађивача предмета и по пријавама грађана“.

Обухват контроле:

„План интерне контроле обухвата:

- Интерну контролу пријема захтјева за остваривање права на подстицај;
- Интерну контролу маркирања животиња које су у систему;
- Интерну контролу рада Комисије за подстицаје;
- Интерну контролу обраде захтјева за додјелу подстицаја и испуњеност критеријума прописаних Законом о подстицају у пољопривредној производњи, Законом о управном поступку и Правилником о начинима и условима за подстицај у пољопривредној производњи;
- Интерну контролу исплате новчаних средстава и
- Испуњеност критеријума прописаних Правилником.

Увидом у записнике о извршеној интерној контроли и Извјештај о раду комисије за интерну контролу, број: 23-000392/22, од 27. јануара 2023. године, утврдили смо да је Комисија за интерну контролу извршила и сачинила тридесет два (32) записника о извршеној интерној контроли којом је обухваћено 105 контрола и то:

- контрола пријема захтјева – тридесет (30) контрола;
- контрола сачињавања записника Комисије за подстицај – четрдесет седам (47) контрола;
- контрола маркирања животиња и контрола периода држања јагњади од тренутка маркирања – четири (4) контроле;
- контрола присуства ГМО – три (3) контроле.

Комисија за интерну контролу је од укупног броја обрађених захтјева (преко 2.000 подносилаца а преко 5.000 појединачних захтјева), извршила одабир и контролу узорка од тридесет (30) примљених захтјева за подстицај методом случајног узорка.

Констатујемо, да се нисмо могли увјерити да је број захтјева у узорку довољан и репрезентативан, те констатујемо да Одјељење, путем Комисије за интерну контролу, није успоставило континуиран надзор над реализацијом подстицаја (контролу рада комисија на терену, непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња), није вршена контрола испуњености критеријума прописаних Правилником, што није у складу с Планом интерне контроле у дијелу „Обухват контроле“ и чланом 16 ставом 3 Правилника о начину и условима подстицаја у пољопривредној производњи.

Осим наведеног, ревизијом смо утврдили да Одјељење, путем интерне контроле, није обезбиједило ефикасан и ефикасан рад, поузданост финансијског извјештавања и транспарентност извјештавања о раду, што такође није у складу с Планом интерне контроле у дијелу „Сврха интерне контроле“ и одредбама члана 16 става 3 Правилника о начину и условима подстицаја у пољопривредној производњи.

Потребно је да Одјељење путем Комисије за интерну контролу подстицаја обезбиједи континуирану и свеобухватну контролу над реализацијом подстицаја у складу с Планом контроле и Правилником о начину и условима подстицаја у пољопривредној производњи.

6.5 Планирање и извршење капиталног буџета

Буџет капиталних потреба за период 2020–2022. година одобрен је у износу од 2.005.798,61 КМ, а до 31. децембра 2022. године је реализован у износу од 522.176,36 или 26,03% у односу на планирано (Табела број 4 у Прилогу Извјештаја).

За 2020. годину одобрена средства износе 268.242,36 КМ, а реализована су у износу од 260.489,49 КМ, што представља 97,11% у односу на планирана средства.

За 2021. годину су одобрена средства у износу од 931.609,58 КМ а реализована су у износу од 125.941,33 КМ или 13,52% у односу на планирана средства.

Буџет капиталних потреба за 2022. годину, одобрен је у износу од 805.946,67 КМ, а реализован је у износу од 135.745,54 КМ или 16,84% у односу на планирана средства.

Укупно неутрошена средства за период 2020–2022. година износе 1.483.622,25 КМ.

Чланом 78 ставом 2 под б) Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и чланом 15 ставом 1 под б) Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2022. годину је прописано да су буџетски корисници одговорни, између осталог и за ефикасност у располагању средствима која су им одобрена буџетом.

Нереализовање одобрених средстава за капиталне пројекте указује на неефикасно коришћење и непотребно задржавање буџетских средстава за капиталне пројекте.

Потребно је обезбиједити неопходне услове за реализацију капиталних пројеката како би се осигурале претпоставке за ефикасно управљање капиталним буџетом, у складу са Законом о буџету Брчко дистрикта БиХ и Законом о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2022. годину.

Увидом у Пословни план те његову реализацију смо утврдили да значајан број поступака набавке није покренут као што су: израда пројектне документације за регулацију корита Рашљанске ријеке, реконструкција моста на локацији према њивама Обједе, изградња потпорног зида у кориту потока Подаревац, регулација и уређење корита ријеке Тиње, уређење потока Јагоштица. Сви наведени пројекти кандидовани су у оквиру капиталног буџета, а да нису обезбијеђене претпоставке за њихову реализацију, као што су ријешени имовинско-правни односи.

Потребно је планирање капиталних пројеката вршити након испуњења неопходних предуслова за њихову реализацију, у дијелу рјешавања имовинских односа над земљиштем.

6.6 Попис средстава и извора средстава на дан 31. 12. 2022. године

Одјељење је донијело Одлуку о именовању Комисије за попис сталних средстава, потраживања и обавеза, број: 05-000894/22 од 16. новембра 2022. године, са задатком да изврши редован годишњи попис имовине и обавеза на дан 31. децембра 2022. године.

Одредбама члана 73 (Пописне комисије) Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању прописано је да:

- Извјештај о извршеном попису с препорукама, пописне комисије буџетских корисника морају доставити Централној пописној комисији у року од петнаест (15) дана од дана истека пословне године (став 7).

- Централна пописна комисија на основу достављених појединачних извјештаја од стране пописних комисија буџетских корисника, сачињава Извјештај о попису имовине и обавеза и буџетских корисника Дистрикта, који треба да садржи стварно стање имовине и обавеза, утврђене разлике између стварног и књиговодственог стања и препоруке (став 8).

Препоруке морају садржавати:

- a) начин ликвидације утврђених мањкова;
- b) начин књижења утврђених вишкова;
- c) висину и разлог отписа сумњивих и спорних потраживања;
- d) начин отуђења сталних средстава, ситног инвентара и материјала која су расходована с предлогом да ли извршити продају путем јавне лицитације, поклонити, предати или продати на отпад (став 10).

Увидом у Извјештај о извршеном попису утврдили смо да је исти сачињен 9. марта 2023. године, односно након прописаног рока, што није у складу са одредбама члана 73 става 7 Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању.

Ревизијом смо такође, утврдили да Извјештај о извршеном попису ствари, материјалних права, потраживања и обавеза који је сачинила Комисија Одјељења не садржи препоруке које се односе на начина отуђења сталних средстава, ситног инвентара и материјала која су расходована с предлогом да ли извршити продају путем јавне лицитације, поклонити, предати или продати на отпад, што није у складу са одредбама члана 73 Правилника става 10 тачке d).

Потребно је да пописне комисије приликом пописа досљедно примјењују одредбе Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању у дијелу прописаних рокова за сачињавање Извјештаја о извршеном попису и давања препорука које морају садржавати начин отуђења сталних средстава ситног инвентара и материјала који су расходовани.

Одредбе члана 2 (Попис стања) Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза става 2 дефинишу да приликом пописа потраживања и обавеза пописне комисије су дужне да провјере:

- a) Могућност наплате потраживања;
- b) Реалност доспијећа обавеза.

Ревизијом смо утврдили да Збирни преглед комитената који се налазу у прилогу Извјештаја о попису саци потраживања која су пренешена из ранијег периода, те да није било наплате у току 2022. године, осим тога за одређена потраживања салдо на 31. 12. 2022. године је негативан. Пописана комисија није у Извјештају навела могућност наплате потраживања, што није у складу са одредбама члана 2 става 2 тачке а) Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза.

Потребно је да пописна комисија приликом пописа потраживања провјери могућност наплате потраживања у складу са одредбама члана 2 става 2 тачке а) Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза.

Такође, смо утврдили да у оквиру потраживања по основу ветеринарских услуга и санитарних прегледа исказаних на дан 31. 12. 2022. године у износу од 241.950,66 КМ, постоје потраживања у износу од 138.133,06 КМ настала до 2015. године, за које је Одјељење обавијестило Правобранилаштво Брчко дистрикта БиХ 8. јула 2015. године.

Осим наведених потраживања на основу података из аналитичке евиденције, на дан 31. 12. 2022. године исказан је износ потраживања од 482.746,65 КМ, који се односи на Фар програм ОБНОВА 2000, и то како слиједи:

- 1. Почетно стање на дан 1. 1. 2022. године у износу од: 482.746,65 КМ;
- 2. Салдо на дан 31. 12. 2022. године у износу од: 482.746,65 КМ.

Утврдили смо да током 2022. године није било наплате, те да Одјељење није провјерило могућност наплате исказаног износа потраживања, уз напомену да су наведена потраживања из двије хиљадите године.

Одредбама члана 34 (Сумњива и спорна потраживања) Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању става 3 прописано је да отпис сумњивог и спорног потраживања може се извршити само након донесене одлуке од стране Владе, као и на основу одлуке надлежног суда о немогућности наплате потраживања.

Као што смо напријед навели а у складу са одредбама члана 73 (Пописне комисије) става 10 тачке с) Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању потребно је да пописна комисија Одјељења да препоруку која садржи висину и разлог отписа сумњивих и спорних потраживања.

На основу проведене ревизије, с обзиром да дужи период није извјесна наплата потраживања, утврдили смо да није извршена процјена и предложено за отпис ненаплативих потраживања, најмање у износу од 620.879,71 КМ (138.133,06 + 482.746,65).

Потребно је да пописна комисија приликом пописа потраживања, за сва потраживања за која је извјесно да неће бити наплаћена, да препоруку, односно предлог да се донесе Одлука о отпису потраживања, која садржи висину и разлог отписа сумњивих и спорних потраживања, како је дефинисано одредбама члана 73 става 10 тачке с) Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању.

Осим наведеног, у Извјештају о извршеном попису је исказано неслагање између књиговодственог стања и стања по попису основних средстава, у износу од 3.076.078,95 КМ због немогућности пописивања стања основних средстава у ЗУП „Круг машина“, на дан 31. 12. 2022. године. Основни суд Брчко дистрикта БиХ је у извршном предмету ради предаје у посјед покретних ствари и наплате трошкова извршног поступка, 4. децембра 2017. године, донио Рјешење број: 96 О Ип 100898 16, чијим је диспозитивом обустављено извршење у дијелу у коме је одређена предаја у посјед и слободно располагање покретних ствари.

С тим у вези, интерна комисија је комисији за попис сталних средстава и обавеза предложила да изврши отпис и искњижавање предметних основних средстава, која се воде у Одјељењу. Међутим, комисија за попис, именована од стране шефа Одјељења, није предложила отпис и искњижавање наведених сталних средстава, нити је навела разлоге за неизвршавање отписа имовине која се дуги низ година евидентира у Одјељењу.

Потребно је пописом обухватити цјелокупну властиту имовину, а уколико је дио имовине недоступан, отуђен, уништен и слично, у извјештају о извршеном попису предложити отпис и искњижавање предметне имовине, а у циљу да се утврди стварно стање и да се у пословним књигама изврши усклађивање књиговодственог стања са стварним стањем утврђеним по попису, како је прописано одредбама члана 72 Правилника о рачуноводству и финансијском извјештавању.

7 КОМЕНТАР

Одјељењу је уручен Нацрт извјештаја о ревизији финансијског пословања за 2022. годину, број: 01-03-13-299/23 на разматрање и достављање евентуалних нових доказа и коментара на налазе ревизије. У остављеном року од петнаест (15) дана Одјељење се није изјаснило, стога овај извјештај представља коначан Извјештај достављен клијенту, без корекција у односу на Нацрт извјештаја.

Тим за ревизију :

Енвера Имамовић, дипл. ек.

Рахима Туркцан, дипл. ек.

8 ПРИЛОЗИ

Табела број 3. Структура одобрених и извршених текућих издатака

Екон. код	Назив економског кода	Извршење 2021. године	План 2022. године	Ребаланс и вирманизације	Одобрено 2022. године	Реализовани износ 2022. године	% реали. у односу на извршење прет. године	% реали. у односу на одобр. средства
					(3±4)		(6/2)×100	(6/5)×100
0	1	2	3	4	5	6	7	8
611000	Плате и накнаде трошкова запослених	2.066.511,87	2.290.644,40	-130.513,00	2.160.131,40	2.021.157,53	97,81	93,57
611100	Бруто плате	2.019.335,41	2.161.704,40	-130.513,00	2.031.191,40	1.934.114,40	95,78	95,22
611200	Накнаде трошкова запослених	747.176,46	128.940,00	0,00	128.940,00	87.043,13	11,65	67,51
612000	Доприноси послодавца	60.322,19	70.708,67	0,00	70.708,67	61.318,69	101,65	86,72
613000	Издаци за материјал, сит. инвентар и услуге	1.231.972,43	1.572.082,00	-66.500,00	1.505.582,00	1.222.142,09	99,20	81,17
613100	Путни трошкови	3.833,58	10.000,00	0,00	10.000,00	8.317,16	216,96	83,17
613200	Издаци за енергију	53.636,17	56.500,00	1.000,00	57.500,00	52.508,50	97,90	91,32
613300	Издаци за комуналне услуге	32.323,76	43.000,00	4.000,00	47.000,00	36.380,65	112,55	77,41
613400	Набавка материјала и ситног инвентара	188.112,67	223.700,00	37.000,00	260.700,00	200.821,22	106,76	77,03
613500	Издаци за услуге превоза и горива	51.028,51	41.600,00	34.500,00	76.100,00	68.410,27	134,06	89,90
613700	Издаци за текуће одржавање	392.424,75	558.100,00	-42.000,00	516.100,00	393.188,19	100,19	76,18
613800	Издаци осигурања, банкарских услуга и услуга платног промета	7.536,49	12.682,00	0,00	12.682,00	7.574,95	100,51	59,73
613900	Уговорене и друге посебне услуге	503.076,50	626.500,00	-101.000,00	525.500,00	454.941,15	90,43	86,57
614000	Текући трансфери, донације и др. текући расходи	11.510.316,26	10.435.000,00	8.965.000,00	19.400.000,00	19.370.201,19	168,29	99,85
615100	Капитални грантови другим нивоима власти	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00
600000	ТЕКУЋИ РАСХОДИ	14.869.122,75	14.368.435,07	8.767.987,00	23.136.422,07	22.674.819,50	152,50	98,00

Табела број 4. Буџет капиталних потреба у периоду од 2020. до 2022. године

Година	Планирани капитални буџет	Извршење капиталног буџета до 1. 1. 2022. г.	Извршење капиталног буџета у 2022. години	Извршено на дан 31. 12. 2022. године (3+4)	Неуtroшена планирана средстава на дан 31. 12. 2022. (2-5)	% извршења на дан 31. 12. 2022. (5/2 x 100)
1	2	3	4	5	6	7
2020.	268.242,36	86.985,56	173.503,93	260.489,49	7.752.87	97,11
2021.	931.609,58	3.135,60	122.805,73	125.941,33	805.668,25	13,52
2022.	805.946,67	0,00	135.745,54	135.745,54	670.201,13	16,84
Укупно	2.005.798,61	90.121,16	432.055,20	522.176,36	1.483.622,25	26,03

Табела број 5. Преглед планираних и наплаћених прихода у 2022. години

Р. бр.	ВРСТА ПРИХОДА	ОПИС	Остварење претходне године	Планирано у текућој години	Остварено у текућој години	% реализације у односу на претходну годину	% реализације у односу на план
						(5/3) x100	(5/4) x100
0	1	2	3	4	5	6	7
1.	721100	Остали приходи	47,74	0,00	0,00	-	-
2.	721131	Накнада трошкова за преглед. објеката пољ. апотека	0,00	500,00	0,00	-	-
3.	722135	Остале административне таксе	1.360,00	6.500,00	1.686,58	124,01	25,95
4.	722511	Таксе за увјерења о здравственом стању животиња	500,00	0,00	1.650,00	330,00	-
5.	722514	Накнада за ветеринарске и санитарне прегледе	367.312,07	380.000,00	302.707,12	82,41	79,66
6.	722522	Посебна водоприв. накнада за искоришћавање вода	213,60	0,00	1.698,75	795,29	-
7.	722524	Посебна водопр. нак. за изв. материјал из водотока	109.500,38	100.000,00	44.042,96	40,22	44,04
8.	722526	Посебна водоприв. накнада за заштиту од поплава	90,00	0,00	0,00	-	-
9.	722527	Водоприв. накнада за обављање пр. и сп. риболова	3.000,00	2.000,00	7.210,00	240,33	360,50
10.	722591	Накнада за коришћење шума	480,22	0,00	270,40	56,31	-
11.	722598	Накнада за опште корисну функцију шума	427.453,23	420.000,00	518.292,13	121,25	123,40
12.	722599	Приходи од затезних камата – пос. накнаде и таксе	1.243,82	0,00	1.406,59	113,09	-
13.	722664	Приходи од продаје дрвета – физичка лица	48.554,97	30.000,00	108.776,95	224,03	362,59
14.	722665	Приходи од продаје дрвета – правна лица	758,57	0,00	532,80	70,24	-
15.	722666	Средства за просту и проширену репродукцију шума	74.337,65	50.000,00	81.184,79	109,21	162,37
16.	722667	Средства за репродукцију шума у власништву БД	0,00	1.000,00	1.356,91	-	135,69
17.	722668	Приходи од полагања риболовачког испита	8,55	500,00	0,00	-	-
18.	722696	Приходи од услуга лабор. испитивања земљишта	163,25	1.000,00	372,65	228,27	37,26
19.	722699	Приходи од затезних камата – остали неп. приходи	336,52	0,00	0,00	-	-
20.	722742	Приходи од накнаде за учињену штету	0,00	0,00	1.839,64	-	-
21.	722791	Остале напланиране уплате	2.186,46	3.000,00	5.326,98	243,63	177,57
22.	731111	Грантови из иностранства	0,00	500,00	0,00	-	-
	700000	УКУПНО:	1.037.547,03	995.000,00	1.078.355,25	103,93	108,38